

**ЕПИДЕМИЧНИ ВЗРИВОВЕ ОТ COVID-19
В ОРГАНИЗИРАНИ КОЛЕКТИВИ**

Анализирани са всички съобщени от 28-те РЗИ в страната епидемични взривове от COVID-19 в организирани колективи за периода 09.03.2020 – 12.07.2020 г. (11-28 седмица). Информацията е събрана с помощта на предварително подготвени електронни таблици във формат Excel и е изпратена на ECDC за анализ и оценка на възникналите взривове в европейския регион.

През наблюдавания период в страната са регистрирани 108 епидемични взрива в организирани колективи, които включват общо 1075 случая на COVID-19 (табл. 1). Повечето взривове са отчетени в офиси на фирми и държавни институции, лечебни заведения за болнична помощ и фабрики/цехове, свързани с промишлено производство (фиг. 1). Средният брой потвърдени случаи на COVID-19 е най-голям при взривовете, възниквали в производства, свързани с хранителната промишленост и в нощни заведения – съответно по 29 и 25 души. Освен това, при взривовете, регистрирани в нощни клубове се наблюдава много висок процент на положителни лабораторни проби (41,88%), което говори за голям брой заразени лица и висок риск от заразяване и разпространение на заболяването при този тип заведения.

Таблица 1. Характеристика на взривовете от COVID-19 в организирани колективи

Тип работен колектив	Брой съобщени взривове	Общ брой потвърдени случаи, свързани с взривовете	Процент на положителни проби	Среден брой на потвърдените случаи на взрив
Офис	31	141	24,41	5
Лечебно заведение за болнична помощ	25	312	10,26	12
Производствено звено	19	371	24,45	20
Друго	7	32	24,58	5
Ясла/детска градина	6	32	12,76	5
Полиция/военни/пожарна	6	22	28,86	4
Футболен отбор	4	26	20,26	7
Заведение за предоставяне на социални услуги	4	19	23,22	5
Хранителна промишленост (производствено звено)	2	58	26,81	29
Нощен клуб	2	49	41,88	25
Дистрибутор/поща/доставки	1	3	3,00	-
Строителство	1	10	8,93	-
ОБЩО	108	1075	19,84	10

Регистрирани са и 6 смъртни случая, свързани с взривовете в организирани колективи, като 3 от тях са на медицински персонал в лечебни заведения за болнична помощ и 3 – на работници в производството (2 в хранителната промишленост, при лица с нисък социално-икономически статус).

Фигура 1. Взривове от COVID-19 според вида на работното място

Регистрираните в офиси епидемични взривове са 31, с общ брой потвърдени случаи – 141, но с по-малък брой заразени – средно по 5 души. Рисковите фактори, довели до възникването на тези взривове са работа в общи офисни пространства, струпване на много хора с близък контакт между тях и провеждане на събрания на колективите в затворени помещения.

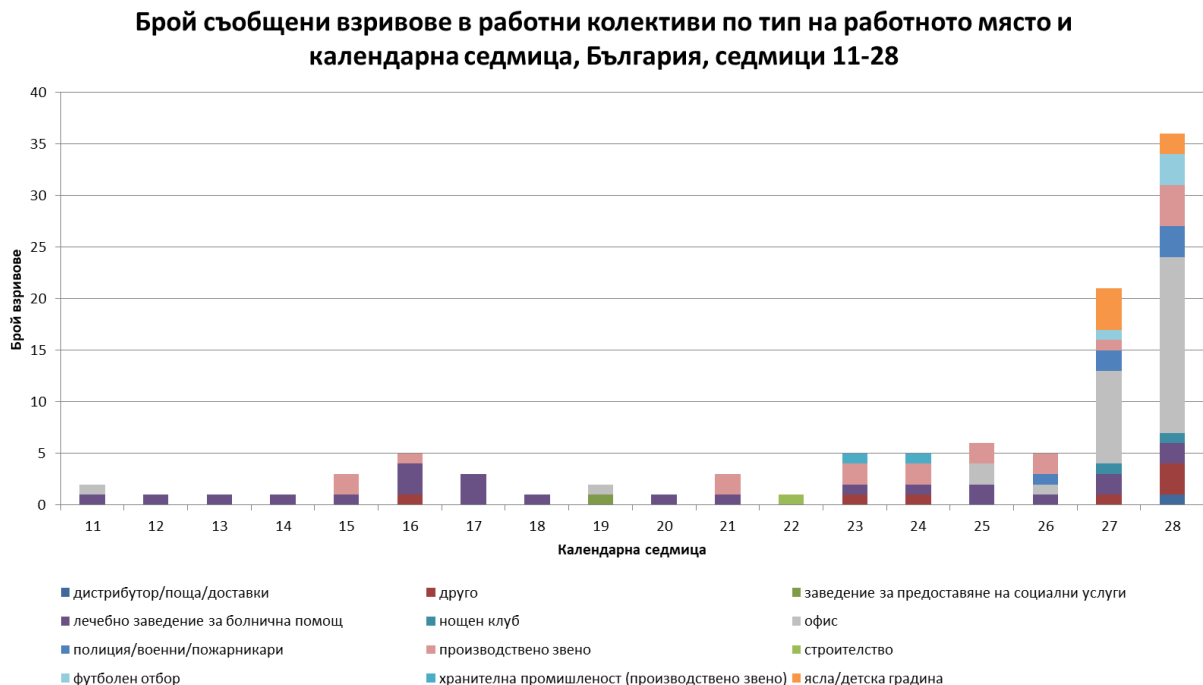
Голям е броят на епидемични взривове от COVID-19 в лечебни заведения за болнична помощ – 25, с висок брой заразени лица (312). За това допринася и факта, че пациентите със симптоми на COVID-19 се насочват директно към здравните заведения, като се консултират основно по телефон от първичната здравна помощ. Основните рискови фактори, идентифицирани при тези взривове са пропуски в използването на лични предпазни средства (ЛПС), незащитени контакти по време на почивки и в общи помещения, натоварен работен график с извършване на множество манипулации и близки контакти с рисково болни.

В производствения сектор са регистрирани 19 епидемични взрива с 371 заразени лица (средно по 20 души). Най-често съобщените случаи са в шивашки цехове, предприятия за кожени изделия, но и в различни други производства. Възможните

фактори, довели до разпространението на COVID-19 в този сектор са работа в общи помещения (много често на една поточна линия), пътуване с общ транспорт, хранене в обща столова и общи места за почивка, където не се използват ЛПС.

Най-голям брой взривове са съобщени в края на наблюдавания период - първите две седмици на месец юли (27-28 седмица) (фиг. 2). Регистрираният ръст е основно поради взривове, възникнали в офиси на фирми и държавни институции и в детски ясли и градини, след приключване на извънредното положение, докато преди това най-голям дял имат взривовете в лечебни заведения за болнична помощ. Наблюдаваното нарастване на броя на епидемичните взривове корелира с нарастването на 14-дневната заболяемост от COVID-19 в страната за същия период (фиг. 3).

Фигура 2. Взривове от COVID-19 според вида на работното място и календарната седмица

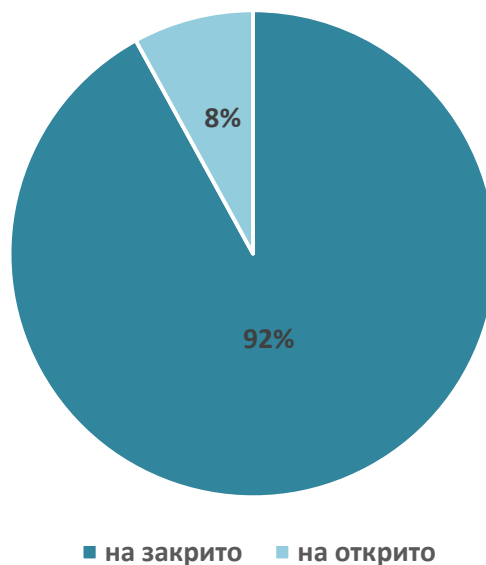
Фигура 3. 14-дневна заболяемост от COVID-19 на национално ниво*

* По данни на Националния оперативен щаб и Националната информационна система

Почти всички съобщени взривове в организирани колективи (92%) са възникнали в условия, при които работния процес е изцяло или предимно на закрито и само малка част (8%) в преобладаващо или изцяло отворена работна среда. Това още веднъж потвърждава значението на закритите пространства като рисков фактор за заразяване с COVID-19.

Фигура 4. Взривове от COVID-19 според организацията на работа (на открито/закрито)

Запазването на здравето и безопасността на работниците и служителите е важно не само за тях самите, за продължаването на работния процес, но и за предотвратяване на по-нататъшното разпространение на инфекцията. От направения анализ водещо значение за ограничаване на разпространението на COVID-19 в професионални условия имат следните мерки:

- Осигуряване на добра вентилация и правилна поддръжка на системите за климатизация в закритите работни пространства;
- Осигуряване на ЛПС и правилното им използване (особено в затворени помещения и при продължителен контакт);
- Почистване и дезинфекция, осигуряване на условия за поддържане на хигиена на ръцете;
- Спазване на физическа дистанция, доколкото е възможно в съответното производство или помещение;
- Повишено внимание за спазване на мерките за безопасност в местата за хранене, отдих и в транспортните средства;
- Насърчаване на работата дистанционно, от дома, когато това е възможно;
- Избягване струпването на много хора на едно място, провеждане на онлайн срещи и събрания.

Ограничения: Трябва да се има предвид, че анализът е направен за конкретен период от време и с наличните данни към този период. Използван е кратък въпросник с основни показатели и това не дава възможност за категорично отграничаване на засегнат персонал, клиенти/потребители или други лица с епидемична връзка. Освен това анализът не е изчерпателен, тъй като се основава на бърза оперативна информация, като са включени и епидемични взривове, за които епидемиологичното проучване не е напълно приключило.